

textele adecvate. Radu Gheorghe este un clovn care însă a absolvit o academie. Și, cu tot nivelul său academic de autor total — om-orchestra, umorul său e direct și eficae, nepresupunind pentru publicul receptor aproape nici un fel de pregătire prealabilă, fie ea și culturală. Vorbim de comicul Radu Gheorghe, cel aparținând scenei de varietăți. Și astfel, am ajuns la postmodernismul contemporan. Ce-i mai urmează? Poate un orizont de așteptare în care un Vasile Muraru să apară pe frontispiciu? sau cine știe ce proaspăt absolvent al I.A.T.C.?

Ei bine, comici avem, Actori profesioniști. Lumca ride încă, ceea ce e bine, însemnând că resurse profesionale există. Zicem că lumea ride indiferent cum și de ce, și asta se datorează în primul rînd lui — Actorului. În fond, nu ne trebuie numai risete metafizice, academice sau introvertite, vrem să rîdem și direct, neaoș și sănătos, „să ne prăpădim de rîs”. Vrem. Dar, eu rămîn tot la convingerea că ne trebuie ceva texte. Și mai ales pertinente, fără aluzii rușinoase, fără perdele transparente sau fără expresii ori situații vulgare, triviale. Umorul românesc este indeobște sănătos. Să-i lăsăm așa esența, dar să-l înnoim. Știu actori care de treizeci de ani spun aceleași glume. Sigur că în treizeci de ani publicul se îmbogățește (e mereu altul), deci pentru el, pentru noul public, glumele sînt ca și noi, dar parcă mai există și o etică profesională și un bun-simț, cel puțin față de eventualul singur spectator care aude gluma a șazecea oară, spusă exact cu aceleași cuvinte. Așa procedează unii artiști mai rodați, complăcîndu-se într-o inerție jenantă, ținînd ani în șir un număr „garantat”, verificat la public, în fond nemaiîndrăznind să încerce altceva nou. Din frică, din lașitate, dintr-un orgoliu al unei concurențe prost înțelese, nu știm. Ceea ce știm este că nu ne dorim ca toți actorii scenei de divertisment să semene neapărat cu Radu Gheorghe, cu englezul Benny Hill sau cu Danny Kaye. Știm însă la fel de bine că se impune un suflu novator în umorul ce se spune azi pe scena varietăților noastre.

George STANCA

TEATRUL ÎN MUZICA ROCK

Gamele lui Ian Anderson

Interferențele artelor au devenit un fapt curent în cultura modernă și (de ce nu?) post-modernă. În jurul anului 1970 au cunoscut o vogă deosebită spectacolele psihedelice susținute de trupe mai mult sau mai puțin underground, unele dintre ele intrînd în istoria universală a rock-ului. Ecouri au existat și la noi în urma decantării feluritelor influențe în creuzetul sensibilității proprii a unor tineri artiști autohtoni. Așa a fost, de pildă, **Sinetzia** realizată de Liviu Tudan împreună cu formația Metronom încă în a doua jumătate a deceniului al șaptelea. Au venit apoi anii operelor rock. Să numim numai trei dintre ele, devenite și filme, toate trei, probabil cele mai celebre: **Hair**, **Tommy** și **Jesus Christ Super-star**. Replici mai mult sau mai puțin sincrone, unele dintre ele chiar foarte interesante, au existat și în muzica noastră. Influența și importanța muzicii în teatru constituie un loc comun în ultima vreme, fiind, de altfel, o evidență în toate timpurile.

Nu despre acestea și nici despre multe altele ne-am propus să vorbim în cele ce urmează, ci despre elemente de teatru folosite în spectacolele de muzică rock, în mod mai mult sau mai puțin conștient, dar, în orice caz, de cele mai multe ori într-o fericită complementaritate, atunci cînd nu sînt folosite în mod abuziv, pentru a masca unele carențe muzicale ale interpreților, pentru a lua ochii, cum se spune.

O mostră de integrare naturală a unor elemente de artă teatrală într-un concert-spectacol de cea mai bună calitate a creației și interpretării muzicale, de altfel, credem că este recitalul oferit de grupul englez Jethro Tull la Paris, recital dedicat aniversării tricentenare a lui Johann

Sebastian Bach. Însăși înlănțuirea pieselor selectate din repertoriul grupului sau pregătite special pentru acest eveniment nu este cîtuși de puțin aleatorie, urmînd fircașca succesiune: teză, antiteză, sinteză, anticipînd, pregătînd și susținînd inteligent punctul culminant al întregului spectacol.

Este, cu siguranță, în afara oricărei discuții, profesionalismul interpretării muzicale. Despre performanțele scenice ale liderului Ian Anderson vom mai vorbi și noi, pentru că s-ar putea scrie pagini întregi consacrate acestei personalități cu totul excepționale, cuceritor amestec de actor și cîntăreț, ireproșabil muzician (compozitor, solist vocal, chitarist și flautist) vîdînd calitate creatoare și în alte domenii (poezie, teatru etc.) și disponibilități interpretative ieșite din comun. Ceilalți instrumentiști își cunosc și ei meseria și și-o practică, fără îndoială, cu profesionalism desăvîrșit. Este vorba de o secție ritmică (bas-baterie) cu precizie de metronom, discretă în ansamblu, dar explozivă ori de cîte ori este cazul, un chitarist sobru și rafinat, capabil să transfigureze dezinvolt partituri de o dificultate cvasi-incredibilă și un foarte tînăr și talentat pianist-organist-violonist care răspunde de fiecare dată cu brio asalturilor și provocărilor lui Anderson. Muzica lor se încheagă de-a lungul unei frontiere fluctuante, aproape tremurînde, ce desparte (uneori, deși n-ar trebui!) rock-ul de jazz, cu influențe (a căror detectare rămîne o plăcere în sine) din folclor sau din muzica preclasică. **Aqualong** sau **Locomotive Breath** sau **Living In The Past** sînt departe de a fi doar niște piese de top ale unei anumite perioade, iar **Elegy** sau **Bourrée** nu ne e teamă să afirmăm cu mîna pe inimă că sînt cu totul exterioare față de ceea ce un reputat muzicolog numea cu nonșalanță „zona derizoriului”. Ce să mai spunem despre interpretarea absolut antologică a dublului concert pentru vioară al celui aniversat, în care se disting solo-urile de flaut, vioară, orgă și chitară?

Scenografia este simplă, dar eficientă, slujînd adecvat ideile muzical-poetice și întreg ansamblul scenic. Proiecții discrete ale unor imagini grafice realizate cu

umbre și lumini pastelate ingenios succedate sau întrepătrunse, spot-uri riguros declanșate sau baie de lumină exact în momentele care o cer, integrarea instrumentelor și a aparatului electro-acustice în decor, totul contribuie la realizarea unui cadru în care mijloacele tehnice sînt invizibile, dar realizarea ar putea fi o operă în sine, dacă n-ar fi o componentă a unei opere mult mai complexe — spectacolul. Nici urmă de efecte gratuite. Totul e pus cu rafinament în slujba muzicii.

În acest cadru personajul principal rămîne, așa cum anticipam, Ian Anderson, care, uzînd de o gamă inepuizabilă de resurse creativ-interpretative, reușește să capteze și să mențină trează oricît dorește atenția spectatorilor, probînd permanent o prezență de un magnetism aparte, atrăgătoare prin merite artistice extrovertite în limita celui mai desăvîrșit bun-simț și total străine exhibiționismului ieftin sau altor șocante găselnițe prin care mai păcătuiesc unii exponenți ai rock-ului occidental. Minimele elemente de recuzită folosite (un tort imens cu trei lumînări aniversare pe măsură, o tavă cu cupe de șampanie adecvate momentului sărbătoresc sau cele cîteva uriașe baloane jucăușe împinse înspre sală) sugerează, cu umor sănătos, dar fără impietate, că aniversare, fie ea chiar și de asemenea calibru, nu e deloc musai să fie înțepinită în corsetele prejudecăților. Ar mai fi de spus că gestică și mimica acestui cîntăreț ni se par perfect invidiabile de orice actor profesionist. Ca să nu mai vorbim de dicție. Ar fi superfluu. Dintr-o asemenea avalanșă de daruri sau haruri nu putea lipsi modestia, întreaga prestație scenică a lui Anderson nepurtînd nici cea mai mică urmă de vedetism.

Nu avem cunoștința în ce măsură utilizarea unor asemenea elemente de teatru în spectacolul la care ne-am referit este conștientă, anticipat concepută și materializată ca atare și în ce măsură e vorba de improvizație. Și improvizația e, la urma urmei, o caracteristică teatrală. Cert este că actul scenic împlinit este cu totul remarcabil, situfîndu-se în zona artei.

Paul NANCĂ